

Nous documents sobre l'art de la construcció. II

MARIA BARCELÓ CRESPI

Continuant amb l'aportació de més documents sobre contractes d'obres, materials per a la construcció, semblances biogràfiques de picapedrers, etc.,¹ en la present entrega donam a conèixer vint-i-dos nous documents datats entre 1443 i 1524.²

Tots ells tracten sobre diferents aspectes constructius de caràcter particular tant de la Ciutat com de la Part Forana. No hi ha cap referència a obres públiques com les murades o la síquia de l'aigua ni tampoc a les grans construccions com és ara la Seu o el castell de Bellver, per citar alguns dels edificis més emblemàtics.

Cal indicar que una part es refereixen al que hom pot nomenar arquitectura de l'aigua (aljub, cisterna), altres a edificació o reparació de forns destacant-hi els forns de calç certament importants per tal de produir un dels materials més emprats en les tasques constructives, un altre apartat l'integren dades sobre molins ja sien de sang, drapers o fariners.

Igualment en aquest aplec es contemplen alguns documents relatius a fusteria, atès que és un complement important de l'art de la construcció.

I

1443, desembre, 20

Construcció d'un aljub a l'alqueria de Guillem Albert a Santanyí.

ARM, Prot. M-229, 60-60v.

Nos Simó Xipra et Petrus Noguera lapiscide cives Maioricarum gratis promittimus valida et solemni stipulacione mediante vobis Guillermo Albert habitante parrochie de Sancto Anyino presenti operari quoddam algup pro tenendo aquam in alquaria vestra iam inceptum tenoris seu tinentis illius aliup Simonis Albert fratri vestri nostris propriis missionibus et expensis tam provisionum quam aliarum quarumvis missionum et tam pro calia seu calx, pertret, guix quam lapidum excepto trespoll quod vobis teneamini tradere in locho ubi facimus dictum aliup. Et eciam teneamini tirar lapidis de la pedrera cum vestris bestiis usquam ad dictum opus hoc siquide aliup vobis facimus precio videlicet centum nonaginta librarum regales Maioricarum minutorum de quibus huius quadraginta libras in presencia notarii et testium. Residuas teneamini solvere videlicet quinquaginta libras hinc ad terminum Carniprimi et centum libras dicto opere proficio actamen si pro dicto opere

¹ Maria BARCELÓ CRESPI: "Nous documents sobre l'art de la construcció", *BSAL*, 59, Palma, 2003, 221-248. A la nota 1 consta una relació bibliogràfica dels articles que hem publicat sobre el tema.

² Hi ha alguns documents de transcripció molt complicada i per això resten paraules en blanc. Així i tot, he d'agrair als Drs. Ricard Urgell Hernández i Antoni Planas Rosselló l'ajuda prestada a l'hora de transcriure algunes paraules de difícil lectura.

habuerimus neccesse aliqua quantitatem tunc teneamini illud nobis bistrahere de dicta quantitate restanti. Et quod promittimus vobis facere et perficere bone et complete noticie duorum proborum lapicidorum et stany hinc per totum mensem junii proxime sub pena omnium missionum etc. super quibus tractatur etc obligamus nomine depositum etc. renunciamus nove constitutionis etc. Et ex pacto libelli oblacioni etc. spacio quadravestri etc. gratis regiis etc. bonis privilegiatis etc. foroque etc. ffidi Natalis Servera parator Maioricarum qui promittimus etc. obligamus nomine depositum etc. renunciamus legi etc. Ad hec ego Guillermus Albert presens acceptansque etc. promitto solvere dictas quantitates etcetera que per me attendenda sint attendere et complere sub pena omnium missionum etc. super quibus credatur etc. (...) quinque solidorum etc. obligo nomine depositum etc. renuncio libelli oblacioni etc. spacio quadravestri etc. gratis regiis etc. bonis (...) etc. foroque etc.

Testes venerabiles Ffrancinus des Bruy mercator et Andreas Amigo parator Maioricarum.

II

1460, abril, 19

Càrrega de pedra per a les obres de la capella de Sant Abdon i Sant Senèn del convent del Carme.

ARM, Prot. F-78, 43v.

Nos Franciscus de Broça et Rubertus de Demeto cives ac Silvester Batle prebiter Maioricarum ex una et Bartholomeus Ponç lapiscida Maioricarum ex parte altera gratis etc. promittimus altera pars nostrum alteri adinvicem et vicissim videlicet ego dictus Bartholomeus promitto stindere et portare hinch ad XV dies junii proxime vobis dictis Francisco, Ruberto et Silvestro ad oppus cappelle Sanctorum Abdon et Nen ad januam ecclesie beate Marie de Carmello ut dicta cappella construhitur quinquaginta dotzenas lapidis de galqua petrarie infra castrum de Bellver versus Portupinum meis expensis. Et lapso dicto termino si eam non stindero et portavero possitis eam emere meo damno etc. Et nos dicti operarii promittimus vobis are et solvere pro dicta lapide stindenda et portanda quinquaginta quatuor libras hoc modo videlicet de presenti decem libras et portata tercia parte dictarum lapidarum solvemus terciam partem residui dictarum LIII librarum et portato alio tercio solvemus aliam terciam partem et portatas dictis lapidibus integreriter solvemus totum residuum dictarum LIII librarum. Obligamus utraque pars alteri personas et bona largo renunciamus etc. ut in forma.

Testes Martinus Creix lapiscida et Bartholomeus Gili.

III

1463, gener, 15

Construcció de la coberta d'un forn de Joan Pallers al carrer de la Mar.

ARM, Prot. M-412, 4v.

Die sabbati XV januarii.

Bonanatus Furriols fusterius civis Maioricarm promito vobis Joannem Pallers fornario Maioricarm dare operam cum effectu quod (...) potero faciam quandam cohoptam super furnum quem teneo in vico de la Mar civitatis Maioricarum eamque operare et proficere de fusta et trespol cum barderes ad tribus partibus de teules absque

rambadors et puntals d'embant ab (...) parte nec pilars nec parietes ymo vos habeatis facere vestris missionibus et expensis vos vero habeatis michi dare XXXXVIII libras regales Maioricarum minutorum hoc modo videlicet de presenti decem libras quas habui numerando per manus Antonii de Vich fornerii Maioricarum et decem alias libras cum dicta opera fuerit ex toto perfecta et restantes XXVIII libras habeatis dare qualibet septimana decem solidos dum perfecta fuerit dicta opera. Et ego Joannes Pallers promito solvere modo predicto et hec promittimus facere atendereet complere sine etc. missionum etc. Super quibus etc. credatur etc. obligamus personas et omnia bona etc. renunciamus largo etc.

Testes Petrus Monserrat lapiscida et discretus Bartholomeus Ferrando notarius cives Maioricarum.

IV

1469, juny, 16

Llicència per fer un postís sobre el portal de la botiga d'Andreu Botonat al carrer de Sant Domingo.

ARM, EU 13, 205.

Die veneris XVI mensis junii anno a Nativitate Domini MCCCCLXVIII

Los dia e any demunt dits lo honorable n'Anthoni de Puigdorfila donzell mostaçaf l'any present de la Ciutat de Mallorca hoida la suplicació a ell de paraula feta per l'onorable n'Andreu Botonat botiguer de Mallorca de poder fer hun postís sobre lo portal de la botíqua del seu alberch situat en la present ciutat en la parròquia de Sant Nicholau en lo carrer vulgarment dit de Sant Domingo quasi devant la casa de la torra de les hores. E lo dit honorable mostaçaf en continent ensemps ab n'Anthoni Riera fuster e Johan March picapedres vesedors de les obres de la ciutat anà personalment en lo alberch del dit Andreu Botonat e ab consell dels dits vesedors donà licencia a dit Botonat de fer lo dit postís sobre lo dit portal emperò sots tal pacte e condició que si en sdevenidor per algun del veynat del dit Botonat ere pretès lo dit postís esser preiudicial, que en tal cars lo dit Andreu Botonat promet de star a dret e justícia en lo que tota vegauda per lo ladonchs honorable mostaçaf serà covegut. Perque a instància del dit Botonat fou feta de la dita licència la present scriptura per haver memòria en sdevenidor per lo notari e scrivà de la casa de la juraria de la Universitat de Mallorques.

V

1472, abril, 8

Obres a casa de Joan Nicolau, ciutadà, a càrrec de Martí Salord, fuster.

ARM, Prot. F-112, 139 bis-139bisv.

Jesús.

Die martii VIII aprilis anno MCCCCLXXII.

Capítols sobre la scarada de la obra que en Martí Salord, fuster, ha a ffer a l'alberch de l'honorable en Johan Nicholau, ciutadà, segons que's segueix:

Primo ha a ffer lo dit Martí Salort la primera cuberta so és la pus baixa biga e fulla sia acabada de mà de fuster.

Item la segona cuberta haia a ffer lo dit Salort semblant de una cuberta que el dit Salort ha ya feta a huna cambra del dit alberch ço és a bigua e cabiró acabada axí com demunt és dit de mà de fuster.

Item la cuberta del porxo ha a ffer semblant de hun altre porxo que ell dit ha ya feta sobre la dessús dita cambra ço és.

Item és concordat entre les dites parts que lo dit Salort és tingut cercar tots los cabirons que haurà mester en la dita obra acceptat los fusts grossos tant per la sala com per lo porxo.

Item és convengut entre les dites parts ço és que si lo dit honorable en Johan Nicholau delliberava fer alt en lo porxo una cambreta lo dit Salord sia tingut fer-la pagant lo dit [il.legible] los jornals qui's feran en matre la fulla.

Item és convengut entre les dites parts que lo dit Salord haia a ffer la dita obra bona e acabada de mà axí com dit és de fuster segons les dessús dites obres de la cambra e porxo e millor si millor pot e per totes les dites obres o jornals qui en aquella entraran sia tingut lo dit Johan Nicholau dar e pagar trenta lliures pagadores fahent la dita obra per sepmanes.

Item promet lo dit Salord que vinguda la fusta de la qual s.a a ffer la dita obra la qual lo dit Johan Nicholau spera de València, de continent request per aquell haia a vanir a ffer la dita obra e de aquella no.s deix fins sia acabada salvat just impediment. E per attendre a complir les dites coses ne obligan la hu a l'altre tots lurs béns ab pena de XXV lliures reials de Mallorca de menuts la mitat al fisch e la mitat a la part obadient.

Testes venerabilis Arnaldus Serra civis et Johannes Vicens.

VI

1480, maig, 12

Contracte pel qual el fuster Martí Salort es compromet fer unes feines a la casa de Jeroni Cervià, notari.

ARM, Prot. T-815, 22v.

Die veneris XII mensis madii anno predicto M CCCC LXXXmo.

Nos Hieronimus Servia notarius et Martinus Salort lignarius cives Maioricarum gratis venimus et venisse adinvicem profitemur ad hanc pactionem que sequitur his verbis atque tenore. Concòrdia e pacte se fa es ferma entre lo discret en Hierònim Servià, notari, de una part e en Martí Salort, fuster, de la part altra e és aquesta que lo dit Salort amprèn e promet fer la cuberta de la sala qui vuy és cambra de l'alberch del dit Hierònim Servià seguint la cuberta de la dita sala e desfer la qui vuy és. E més ha fer e farà de fet les portes de la finestra qui és dins la dita ara cambra tapada e la qual se té destapar en la forma que sta feta la finestra que vuy és en la sala. Item farà e promet fer la analla o tros de aquella prosseguint la qui és exint de la cuyna per entrar en la sala qui's deu fer e obrar. Item farà les portes de la dita cuyna. Item adobarà les portes del menidor nou per la porta de la cambra fet que sia lo portal de aquella. Item farà les portes de la finestra del menidor nou qui deu esser cambra en la forma que stan les finestres de la sala que millor no pujor. Item cobrirà la capelleta e farà les portes de aquella bé obrades de pla axí com se pertany. E totes les dites coses e obres promet fer e donar acabades ab llur perfectió a coneугuda de dos mestres si elegidors seran e covendrà hu per cascuna part d'ací al die de Sanct Joan primer vinent acabat de mà de fuster. E lo dit Salort serà tengut cerrar tots los xebrons necessaris per les cubertes com dit és fahedores. Lo dit emperò Hierònim Servià darà e promet donar al dit Salort per totes les dites obres dotze lliures pagadores en aquesta manera ço és quatre lliures lo die de Sincogesma la qual setmana o lo dilluns de aquella se deu principiar la dita

obra e altres quatre lliures feta la cuberta de la dita sala e les altres restants quatre lliures feta e acabada ab perfectió tota la dita obra. E contra açò prometen les dites parts no venir ans les damunt dites coses fer e complir sots pena de sis liures applicadores la mitat al fisch del Senyor Rey e l'altra mitat a la part obedient. E cascuna part ne obliga tots sos béns.

Testes Rafael Labrers parator et Bartholomeus Parets de Alaró in quorum presencia ambe partes firmarunt.

VII

1480 ?, novembre, 16

Construcció d'un molí de sang.

ARM, Prot. T-830, 201v.

Ego ffrater Dalmacius de Maya miles ordinis hospitalis Santi Johannis Hierosolomitani promitto dare et solvere vobis Bertolomeo Muteyans fusterio triginta octo libras regales Maioricarum minutorum pro quare precio michi dare tradere et facere tenemini quandam molendinum sanguinis de rota maiori videlicet dictum molendinum in suis molis et cum suo sostre et cum omnibus perfectionibus ad dictum molendinum pertinentibus prou et quem ordinanda cum per vos perfectus (...) et (...) et aptum ad molendinum (...) (...) quas XXXVIII libras promitto vos solvere de presenti septem libras et residuas XXXI libras dum medietas dicti molendini facta fuerit et alia medietas ad omni perfectione quidam omni dilacione oblico bona. Ad hec ego Bertomeus Muteyans promitto predicta facere et ad implere oblico bona.

Testes venerabilis ffrater Petrus Careres et Johannes Ordines scriptor.

VIII

1485, febrer, 4

Contracte entre Francesc Aixeló, donzell, i Francesc Xarques, guixer, per fer unes obres en la possessió que el dit Aixaló té a l'estret de Valldemossa.

ARM, Prot. T-821, 19v-20v.

Die veneris III mensis febroarii anno predicto MCCCCLXXXV.

Ego Franciscus Xarques libertus guixerius de Maioricis gratis et scienter sollenni mediante stipulat[i]one confitens et recognosco me debere vobis honorabile Francisco Exalo domicello Maioricarum presenti sexaginta libras regales Maioricarum minutorum quas pro me exsolvestis et seu statim solvere debetis discreto Francino Bayona notario cui illas ego debebam et pro quibus illi faciebam septimanam pro quarum solutionem ab illo poenitus sum liberatus a dicta septimana XVI scilicet denariorum quos diatim illi exsolvebam promitto et convenio vobis bona fide pro dictis LX libris me laboraturum et facturum operas que meas restituru in hoc videlicet que tendat curta aqua quam vos dicurrere affectatis et transmeare a montanea que dicitur lo stret Vallisdemussa ad alchaream vestram ibi constructam sive domum illius circa quanquidem operam promitto laborare dum et quounque vos elegiritis et mihi (...) illius prestabitis servitores quos nos vocamus manobres inde necessarios dum antem in dicta opera non laborabo promitto vobis solvere diatim cum furni decoquent panes in presenti civitate octo denarios facta pro vos mihi gratia de pluri et etiam vobis mihi prout infra promittente ulterius illo tunc completo dicto vestro opere mihi facere relaxationem de medietate dictarum sexaginta librarum. Que omnia predicta et singula promitto facere et operis per effectum adimplere omni exceptione

remota etc. sub poena omnium missionum etc. obligo personam et bona etc. renuncio largo modo et foro etc. Et ego dictus Franciscus Exalo domicellus Maioricarum his presens et premissa tecum dicto Francisco Xarques paciscens promitto tibi eidem Francisco presenti mihi operas tuas supra vendenti quod facta dicta aque delatione seu aqueductu cequia lapidea mediante faciam tibi illo tunc et seu nunc pro tunc facio gratiam hanc quod de dictis quas per te exsolvo sexaginta libris ut prefertur non tenearis mihi dare aut solvere nisi tamen triginta libras cum velim et hec sit mea voluntas quod dicte residue XXX libre tibi cedant in mercedem dicti operis dicti aqueductus quo illa ad dictam domum meam meare possit etc. promitto premissa hec rata et firma habere etc. obligo bona etc.

Testes honorabiles Jacobus des Laners et Joannes de Verino cives Maioricarum in quorum presencia ambo predicti firmarunt.

IX

1490, setembre, 22

Contracte per a la construcció d'un molí draper.

ARM, Prot. P-385, 94-94v.

Die mercurii XXII septembris anno M CCCC LXXX.

Nos Michael Serdà clericus ville Pollencie ex una et Anthonius Pachs fusterius Maioricarum gratis de et super infrascriptis ffacimus et firmamus capitula que sequentur:

Primo lo dit Miquel Serdà done a ffer scarada al dit Anthoni Pachs hun molí draper lo qual ha desliberat fer en lo molí de Cubellas en lo qual molí lo dit Anthoni metrà les mans e anirà tellar lo lenyam que serà mester per dit molí.

Item lo dit Miquel derà tot lo clavó que serà mester en dit molí e tirerà lo lenyam tellat que sie del loc hon serà tellat fins al loc hon fa a ffer lo dit molí.

Item és tengut e promet lo dit Anthoni Pachs donar acabat lo dit molí avant ab se perfectiò e si ab se perfectiò no ere fet ne acabat sie tengut e promet lo dit Anthoni a ses despeses fer e acabar aquell ab tota perfectiò.

Item es tengut e promet lo dit Miquel donar al dit Anthoni Pachs acabat que sie dit molí ab tota se perfectiò XIIIII lliures X sous de les quals ja lo dit Pachs té hun ducat d'or venecià. E ultra les dites XIIIII lliures X sous lo dit Miquel és tengut donar la provisiò de menjar e de beure al dit Anthoni Pachs sol e no a altri.

Item lo dit Anthoni Pachs promet donar acabat lo dit molí dessí a XV de noembre proxime.

Quare nos dicte partes renuntiantes ex inde promittimus altera pars nostrum alteri ad invicem et vicissim predicta capitula et contenta in eisdem tenere servare et completere et non contrafacere vel venire aliquo iure etc. Obligamus nos personaliter et bona etc. Renunciamus largo etc. foro etc.

Testes Gaspar Rabassa, sartor, et Petrus Soler, brasserius, in quorum presentia omnes firmarunt.

X

1491, juliol, 14

Contracte per fer tres forms de calç.

ARM, Prot. P-386, 117v-118v.

Die joviis X^{IIII} mensis julii anno MCCCCLXXXI.

Nos Petrus Gual civis dierum minor et Petrus Pisa parrochie de Bunyola nunc presentis civitatis habitator gratis de et super infrascriptis facimus et firmamus caitula que sequuntur:

Primo lo dit mossèn Pere Gual dexa al dit Pere Pisà de la prop vinent feste de Nadal a hun any una pessa de terra de la sua possessió que are és garriga de tenor de [en blanc] per fer en aquella tres forns de calc los quals lo dit Pisà hage fer a ses pròpies despeses.

Item és de pacte que tota la calc e utilitat que exirà dels dits forns sie del dit Pisà durant emperò lo dit temps e no més avant.

Item lo dit Pisà promet e és tingut dins lo dit temps axermar e arrebassar la dita pessa de terra e de aquella fer-ne camp a ses pròpies despeses.

Item lo dit mossèn Pere Gual preste al dit Pisà tres ollas les quals són ja a la dita pessa de terra e li dóna les pedres qui són en aquella que seran necessàries per fer los dits forns de calc.

Item és convengut entre les dites parts que totes les lenyas e rabassas que exiran de la dita pessa de terra sien del dit Pisà a totes ses voluntats en axí que se'n puxa emprar axí per fer calc com per fer-ne carbó e si li aparrà les puxa traure d'ellà e les puxa vendra o ferne lo que li plaurà.

Item és de pacte que lo dit Pisà tot aquell trast que haurà axermat per fer lo primer forn hage arrebassar en continent ans de comensar-ne altre e axí sie fet del segon e del terc forn.

Item que lo dit Pisà no puxe tellar ne arrebassar los hullastres ne los pins grossos qui són en dita pessa de terra.

Item que lo dit mossèn Pere Gual durant lo dit temps no puxe traure lo dit Pisà de la dita pessa de terra ne aquella puxe deixar a altri. E axí mateix lo dit Pisà no puxe anar-se'n ne deixar la dita terra si ja donch no havia complidement axermat e arrebassat la dita terra e de aquella hagués fet camp axí com demunt és dit.

Quare nos dicte partes renuntiamus (...) promittimus altera pars nostrum alteri ad invicem et vicisim predicta capitula et contenta in illis tenere servare et completere et non qua facere vel venire aliquo iure, etc. Obligamus nos personaliter et omnia bona nostra etc. Renuntiamus (...) (...) largo.

Testes Jacobus Galiana et Gabriel Laneres scriptores Maioricarum in quorum presencia omnes firmarunt.

XI

1494

Llicència donada per Berenguer Vivot, donzell, a Macià Seguals, picapedrer, per poder fer forns de calç a la possessió de sa Porraça propietat d'en Vivot.

ARM, Prot. P-389, 142v-143.

Nos Barengarius Vivot domicellus de Maioricis ex una et Mathias Seguals lapiscida partibus ex altera gratis super infrascriptis firmamus capitula que inter nos inita et concordata fuere quorum tenorum sequittur et est talis:

Primo lo dit honorable en Barenguer Vivot done llicència al dit Mathia Seguals que puxe fer en la sua possessió de la Porraça en aquell loc o lochs que lo dit Mathia volrà e

elegirà tants forns de cals com volrà fahent e construhint-hi aquells de nou e si volrà puxar reparar les ollas de forns de cals que ensemeps pessat foren fets en la dita possessió.

Item lo dit Barenguer Vivot per obs e mester dels dits forns atorga al dit Mathia Seguals que puxa pendre e tellar lenya de la dita possessió de la Porraça de qualsevol part de aquella tanta quanta ne haurà mester per dits forns no puga emperò lo dit Mathia Seguals tellar pins ne mates de la dita possessió bé emperò puxe per obs dels dits forns sbrencar los dits pins e mates.

Item és tengut lo dit Mathia Seguals e aquell promet donar e pagar al dit Barenguer Vivot per cascun forn e per la dita lenya hun ducat d'or en continent que sien los dits forns acabats de paradar axí fahent-los de nou com reparant les ollas que ja hi són de temps pessat. E no res menys dit Seguals promet donar al dit Vivot per certa obra que diu vol fer en la dita possessió quarante quorteras de cals no per cascun forn axí com és dit del ducat més per tot lo temps que lo dit Seguals farà lo exercici dels dits forns en la dita possessió la qual cals lo dit Vivot se'n portarà a ses despesas.

Item són de pacte e de bon acordi les ditas parts ço és que lo dit Mathia Seguals farà e proseguirà lo exercici dels dits forns tant quant li plaurà e ben vist li serà entes emperò que si al dit Vivot apperrà per son propi ús o mester o porque li plaurà axí puxe traure aquell de la dita possessió e prohibir que no fasce més avant lo exercici dels dits forns no emperò lo puxe prohibir e traure'l de dita possessió per lexar-ho a altri per qualsevol preu o for (...) (...) e assò sots pena de XXV lliures la mitat al fisc e l'altra mitat a la part altra.

Quare nos dicte partes renunciamus ex. inde promittimus altera pars nostrum alteri ad invicem et vicissim predicta capitula et omnia et singula que in eis continentur attendere servare et complere et non contrafacere etc. aliquo jure etc. Obligamus altera pars alteri ad invicem et vicissim etc. bona nostra etc. renunciamus largo etc. foro etc.

Testes Michael Pasqual de Rubines et Jacobus Servera de Artano in quorum presencia omnes firmarunt.

XII

1498, març, 5

Pere Joan Albertí, donzell, ven una olla per fer un forn de calç a Pere Pisà de Bunyola.

ARM, Prot. A-106, 13v-14v.

Ego Petrus Johannes Albertinis domicellus de Maioricis gratis vendo vobis Petro Pissa ville de Bunyolla presenti quandam ollam faciendi cals quam habeo in refallo meo den Perera satis prope caminum de Buyolla et eciam satis prope lo aljup cum pactis, formis et conditionibus que secuntur:

E primo que yo dit Pere Johan Albertí ven a vos dit Pere Pisà le dita olle per fer hun forn de cals ensemeps ab tota le lenya qui serà mester en coure lo dit forn absepto que no puxan telar lenya travessere ne cap padies de hulastres ne tronchs ne lenya de pi en niguna manera.

Item és de pacta que yo vos age a donar le pedre necessària per coure lo dit forn e vos aquella aiau a pendre del dit meu refal en aquesta manera ço és que no puxau triar le pedra sinó que aiau a pendre areu axí com vos vindrà huna ab altre ne meyns no puxau pendre le pedre ya apleguade e acleperade en niguna manera.

Item més és de pacta que vos dit Pere Pissà per lo preu de le dita olla, lenya e pedra me aiau a donar e pegar cent sinquanta quorteres de cals e aquelles aportar-me a vostres pròpies despesses assí en le present Ciutat en casa mie en aquesta manere ço és que vos me aiau a tirar hun viatge cade die co és hu per mi altre per vos fins a tant que yo sia pagat e satisfet de les dites CL quorteres de cals.

Item més és de pacta que si yo dit Pera Johan Albertí havie mester les dites CL quorteres de cals per los meus refals que vos dit Pere Pissà en tal cas aquella me aiau a tirar de continent en los dits meus refals ans que vos viatge nigú (...) assí en le present Ciutat ne en altre loch a vostres pròpies despesses com dit és.

Item més és de pacta que vos dit Pere Pissà d'essí le festa pròxime vinent de Pasquo vos agau aver fet lo fit forn de cals e aquel acabat e si cas ere que no fos acabat yo puxer comprar les dites CL quorteres de cals a vostres pròpies despesses per pacte entre nos convingut.

Item més és de pacta que vos dit Pere Pissà siau tingut scurar le dite olla a le qual ha hune pique de cals e aquella me aiau a buyda e de fore le olle e yo aquella me (...) a mes despesses si aportar-le'm volie.

Et sicut omnia supradicta promitto attendere, servare et completere et promitto contra ea non venire nec venienti. Sub oblico omnium bonorum meorum. Ad hec ego Petrus Pissa antedictus in hiis presens et omnia supradicta et singula que per vos dictum magnificum Petrum Johanem Albertinum domicellum dicta (...) et articulata fuere promitto attendere, servare et non contrafacere vel venire nec non dictas CL quarterias de cals in modum predictum solvere omni videlicet exceptione etc. sub pena omnium missionum etc. super quibus etc. oblico ex pacto personam nomine depositi et comande et omnia bona mea etc. renuncio largo modo etc. et foro atque quinque solidorum etc.

Testes honorabilis Johannes Rusiyol civis et Anthonius Puix fusterius Maioricarum.

XIII

1498, març, 5

Contracte entre Pere Joan Albertí, donzell, i els germans Antoni i Joanot Puig, fusters.
ARM, Prot. A-106, 14v-15v.

Nos Anthonius Puix et Johannotus Puix lignarii Maioricarum gratis etc. insolatum et satisffaccionem illarum duodecim librarum sexdecim solidorum in quibus teneamur vobis magnifico Petro Johannis Albertino domicello de Maioricis (...) de pretio octo canonum de pi sive de nou pins quos vobis emimus de vestro refallo quos volumus causa operandi qui jam sunt signati quas solvere promittimus en (...) officii nostri in hunc qui sequitur modum:

E primo que nosaltres dits Anthoni Puix e Joanot Puix prometem a vos dit mosson Pere Johan Albertí que per les dites XII lliures XVI sous fer le feyne següent co és que nosaltres a nostres pròpies despesses prometem descubrir le peyissa co és lo qui és cubert vuy en die lo seller e le antrade de l'alberch de le possessió del refal mejor e tornar cobrir e levar le fuste que mester hi serà acò entès que vos dit mosson Pere Johan nos aveu a dar tot lo forniment e nosaltres hi avem a metre tensolament les mans e vos hi aveu a metre axí metex les teules com nosaltres no hi siam tinguts per pacte.

Item més que nosaltres axí metex en paga dels dits nou pins o canons siam tinguts metre a nostres pròpies despesses quatre bigues en lo dit alberch del dit refal a nostres pròpies despesses co és dues a le botigue e dues al porxo e acò ara de continent.

Item més és de pacte que nosaltres dits Puixs que de vuy a VIII dies aiam a comensar tote le dite feyne e no levar-ne mà fins a tant sie tot acabat per tot son compliment e siam tinguts fer bone feyne axí com se pertany.

Et sic nos antedicti promittimus etc. omnia supradicta attendere et servare omni videlicet exceptione etc. sub pena omnium missionum etc. super quibus etc. obligamus ex pacto personas nomine depositi et comande et omnia bona nostra et verius (...) etc. renunciamus nove etc. nec non logi etc. renunciamus largo modo etc. et foro etc. Ad hec ego Petrus Johannes Albertinus domicellus antedictus in hiis presens omnia et singula supradicta laudans etc. promitto contra ea non venire etc. sub oblico omnium bonorum meorum etc.

Testes frater Nicholaus de Puigdorfila domicellus et Mertinus Canet mercator Maioricarum firme dicti Johannoti qui predicta firmavit die et dicti mensis et anni (...) honorabilis Frenciscus Axertel ville de Alcudie et Jacobus Carbo mercator.

XIV

1502, abril, 6

Construcció d'una cisterna a la possessió de Pontiró propietat d'Onofre Canet, notari.
ARM, Prot. S-616, 22-23.

Primerament és concordat entre en Nofra Canet notari de una part e en Miquell Armangol de Luchmaior de la part altra de ffer una sisterna en la possessió del dit Canet scituada en lo terme de Sanct Jordi dita d'en Pontiró en la forma e manera següent:

Item primerament promet lo dit Armangol ffer la dita sisterna en lo pati de la casa de la dita possessió de la massura sagüent so és de trenta y tres palms de Monpaller de larch e de vint palms de Monpaller de ampla e de vint e sinh palms de Monpaller de ffondo totes les quals massures hage a tanir la holla de la cisterna. E vol dit Miquell Armangoll ha a ffer la cana e paradar la dita cisterna e donar-la feta cuberta e astanya ab coll a totes ses despesses sobra les cosses deval scrites. E més a tallar a sses despesses tota la pedra que serà manester per a cobrir la dita cisterna e ffer lo coll de aquella de les padreras de la dita possessió.

E lo dit Onoffre Canet promet donar tot lo pertret al dit Miquell Armangol per ffer la dita cisterna portat en la cassa de la dita possessió co és pedres e pertret per a paradar dita cisterna (...), trespol e almangava e totes les altres cosses necessàries salvo la pedra per cobrir la dita cisterna la qual lo dit Armangol hage a ttalar de dites padreras com dit és e lo dit Canet li ha aportar la dita pedra. E lo dit Canet hage a donar per preu e mans de la dita cisterna cinquanta liures per totes cosses com dit és e no més avant dich cinquanta sinh liures pagadores en la fforma ssegüent co és XVI lliures de present e ffeta la cana deu lliures e paradada la cisterna altres XVI lliures e cuberta la cisterna XVI lliures e acabada la cisterna lo compliment.

Testes honorabiles Matheus Barthomeu civis et Guillermus des Pi mercator cives.

XV

1502, juny, 7

Obres en una possessió de mossèn Gaspar Tomàs, donzell.

ARM, Prot. M-591, 103-103v.

Die martis VII mensis junii.

Yo Barthomeu Arbona habitant de Sóller de grat etc. promet a vos magnífich mossèn Gaspar Thomàs donzell de Mallorca present que d'essí a le propvinent feste de Sanct Miquell vos faré un rutlo y una sotmola de bona pedra e desferé la mota e tornar-le fer de nou e mudaré lo brandolat de nou e açò ab acabament a coneguda de dos bons mestres. En axí emperò que vos dit mossèn Gaspar Thomàs siau tingut dar-me XVI lliures e fer-me la despesa en la possessió vostra com a la companya vostra. E quant faré la mota me hayau dar un home qui m'aiut e que també me hayau dar gent per tirar lo rotlo e sotmola a la casa de la dita possessió vostra e se haye fer lo dit tirar a despeses vostres. En axí emperò que si tirant e aportant lo dit rotlo o sotmola se rompia los dits rotlo e semotla (*sic*) o altre de ells que tal rompiment sia a risch y perill meu. E axí promet les dites coses attendre y complir tota dilació e exceptió remogudes e sots pena de totes macions. E per ço oblic tots mos béns etc. renunciamus etc. En aquestas coses yo dit Gaspar Thomàs assí present e a les coses consentint promet a vos dit Bartomeu Arbona dar les dites XVI lliures e fer y complir totes aquelles dessús dites que a mi se sguarden a fer etc. E per ço oblic tots mos béns.

Testimonis lo noble don Gregori Burgues e lo discret en Pere Frígola, notari.

XVI

1505, novembre, 24

Construcció d'un molí fariner per part de Pere Torres de Valldemossa a la possessió que Felip Pont, ciutadà, té a Puigpunyent.

ARM, Prot. P-401, 120v-122.

Die lune XXIIII novembbris anno a Nativitate Domini MDV.

Capítols fets e concordats entre lo magnífic mossèn Felip Pont ciutadà de Mallorca de una part e en Pera Torres de Valldemussa de la part altra sobre hun molí feriner que vol fer lo dit Pont en la sua possessió de Puigpunyent.

In Dei nomine et eius gratia amen. Primerament lo dit mossèn Felip Pont és tengut e promet donar e pagar al dit Pera Torres mestre del dit molí per los seus jornals e fasedures del dit mulí cent ducats venetians acabat lo dit molí de totes coses e ab tota perfectiò.

Item és tengut e promet lo dit mossèn Felip Pont donar al dit Pera Torres tota la cals e grava que mester serà per lo dit molí e aportar-le-y a cost e missió del dit mossèn Pont allà hon lo dit Pera Torres volrà.

Item són de acordi que lo dit Pera Torres cascun mes puga anar a hon volrà e assò per spay de una sepmana tensolament lex anar per dita sepmana que serà absent hun mestre per dita obre tal com ell e pessada la dita sepmana hage a tornar.

Item és de pacte que qualsevol home o hòmens que lo dit Pera Torres hagués mester per la obre del dit molí lo dit mossèn Felip Pont és tengut donar loc al dit home o hòmens per a dormir aquells.

Item és tengut e promet lo dit mossèn Pont que dels dits cent ducats que lo dit mossèn Pont és tengut donar axí com és dit al dit Pera Torres que tostamps que lo dit Pera Torres hage mester diners per pagar los hòmens qui feran feyna en e per lo dit molí li.n

hage a donar e si non fahia los dans e despeses se hagen (...) al dit mossèn Pont los quals lo dit Pera Torres hagués e sostengués per dita cosa. E si dit Pera Torres ha mester diners per ell e per la sua persona lo dit mossèn Pont li n'hage a donar per lo que haurà gonyat.

Item és tengut e promet lo dit mossèn Pont donar al dit Pera Torres tot lo trespol serà mester per lo dit molí, moles, bigues, canyes e teules per la dita casa, perpals, axades, càvechs e senalles e aquells adobar quant mester serà a despeses del dit Torres.

Item és tengut lo dit mossèn Pont fer la roda e lo ferro e tot lo compliment per molra dit molí e lo dit Torres sie aquí per ajudar al mestre que lo dit mossèn Pont haurà per trempar lo dit molí e no.s partescha dit Torres fins molga lo dit molí.

Item són de acordi les dites parts que lo dit Torres no se'n puga anar ne lexar la obre del dit molí sens licència del dit mossèn Pont e si u fahia exceptat en cas de malaltia o cas afurtuyt e axí mateix en la demunt dita sepmana que se'n pot anar cascun mes caygue en pena de L lliures aplicadores la mitat al fisc del Senyor Rei e l'altra mitat al dit mossèn Pont. E si lo dit mossèn Pont donave aviament al dit mestre caygue en la matexa pena aplicadora la mitat al fisc e l'altra mitat al dit Torres.

Item promet e és tengut lo dit Pera Torres dar compliment a la dita obra del dit molí ab tota perfectió que a ell serà possible a coneuda de mestres e és tengut fer la cíquia del dit molí de hun palm de ampla e altra palm de altària a mida de palm a la sua mà poc més poc mancho la qual cíquia hage esser de pedra argamessada a cost e a missió del dit Pera Torres.

Item és tengut e promet lo dit Pera Torres traure o haver persona suficient qui per ell traga los anells, cantons e pedres per lo mester de tota la obre del dit molí e aportar allà hon serà mester a totes despeses del dit Torres.

Item és tengut e promet fer la bassa redona com una era de batre formant de vogi de cent y vint passes poc més poc mancho la qual bassa haurà de altura de quatre fins en sinc palms assò entès de palm de cana e serà paradada dita bassa de pedra e argamessada e axelbada ab tota perfectió a despeses del dit Torres ab set palms de paret de ample allà hon no haurà respalles.

Item és tengut e promet lo dit Pera Torres fer lo cup del dit molí ab tres palms de cana de uberta o bocha del dit cup e serà la altària del dit cup o salt de dit molí de altària de XXXVI o XXXVII palms de cana poc més poc mancho. E més la casa del dit molí tindrà de llargària la qual lo dit Pera Torres és tengut fer XXIII o XXV palms de cana poc més o menys e de nou palms de tou és tengut paradar dita casa de pedra e morter e és tengut lavorar les bigas, fer la canyssada e metre les teules ab tot lo que serà mester per dita casa.

Item és tengut e promet fer lo dit Pera Torres segons serà ben vist al dit mossèn Pont la mina de pedra e morter e que sie cuberta.

Quare nos dicte partes renunciantes ex inde promittimus altera pars nostrum alteri ad invicem et vicisim predicta omnia et singula attendere servare solvere et completere et rata et firma non contrafacere (...) vel venire verba vel opere etc. obligantes videlicet ego dictus Philipus Pont bona mea et ego dictus Petrus Torres me personaliter et bona etc. renunciamus large etc. foro large.

Testes honorabiles Raymundus Gual civis, Gabriel Calafell d'Endratg et Gabriel Quintana parator Maioricarum in quorum presencia omnes firmarunt.

XVII

1506, setembre, 4

Construcció d'un aljub en una possessió de Petra.

ARM, Prot. M-595, 91v-92.

Die veneris IIII septembris.

Ego Petrus Antich lapiscida Maioricarum gratis promitto vobis honorabile domine Elionori Ballester uxori honorabilis Francisci Ballester quondam et filiarum et heredem suorum tutrici presenti etc. quod faciam instrumenti cum fuero a vobis requisitus quoddam algub in possessione dicte hereditatis scituata in parrochia de Petra quod sit longitudinis XXII pedum sive passes passagadores parietibus comprehensis et latitudinis septem passes et profunditatis viginti palmorum cane. Itaque teneamini dare michi tot lo pertret et omnia necesaria et sindries (...) et jonchs excepta aqua pro faciendo les mesclas quam ego teneor habere et (...) promitto facere dictum algub bonum et stany et fornix dicti algub esse debet de fornire grassa et quod dictum algub sit stany sive tenax per sex menses computandos a die quod illud erit plenum et si intra dictum tempus non erit stany quod teneat illud facere stany teneamini vero vos dicta domina facere la cana (...) (...) et predicta facere promitto per LXXIII libras quas teneamini solvere hoc modo videlicet in principio operis terciam partem et in medio operis aliam terciam partem et in fine operis et illo profero restantem terciam partem et est actum quod teneamini dictas LXXIII libras michi consignare versus arrendatores dicte possessionis qui teneantur illas exsolvere dictum in modum et (...) attendere promitto omni exceptione etc. sub pena etc. super quibus etc. obligo bona etc. Ad hec ego dicta Elionor Ballestera his presens et consciens gratis promitto omnia per me attendenda attendere et complere necnon consigno vobis dictas LXXIII libras versus dictos arrendatores solvendas in modum superius dictum promittoque facere habere tenere etc. et (...) de evictione omni (...) (...) fallimento etc. et per hiis obligo bona etc.

Testes honorabiles Augustinus Cigala et Antonius Coll in quorum presencia ambo predicti firmarunt.

XVIII

1517, novembre, 14

Construcció d'una font al carrer de Nostra Dona de Gràcia.³

ARM, EU 28, 191v.

Acta fet per la scarada de la font se fa al carrer de Nostra Dona de Gràcia per mestre Antoni Armengol picapadrer.

Die sabbati XIII mensis novemboris MDXVII.

Los dia e any dessús dits mestra Antoni Armengol picapadrer stant personalment dins la sala inferior de la present Universitat gratis promès (*sic*) fer una font al carrer de Nostre Senyora de Gràcia devant la casa del senyer en Miquel Vadell, parayre, de tenor XXX palms de larch e XV palms de ample e XX palms de fondo de pedre picade de tres per dos les perets e la volta ab una bocha per preu de LXXXX lliures de les quals la Universitat e los magnífics jurats de aquella prometen paguar de béns de aquella LXV

³ Document citat a Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSELLÓ BORDOY: *La ciudad de Mallorca. La vida cotidiana en una ciudad mediterránea medieval*, Palma, 2006, 268-269.

lliures. E lo dit Miquel Vadell promet de béns propis paguar les restants XXV lliures a compliment. E per attendre e complir totes les dites cosses los dits magnífics jurats obliguen los béns de la present Universitat e lo dit mestre Armengol sos béns propis e la persona y lo dit Vedell per lo semblant per dites XXV lliures sos béns e persona fiat. Fiat largo ut in forma etc.

Testimonis Pere Entich, picapedrer, e Steva Babiloni de Incha en presència dels quals han fermat tots los demunt dits.

XIX

1519, febrer, 10

Construcció d'un forn de calç a la possessió de Montblanc.

ARM, Prot. S-1.117, 202-202v.

Die jovis X febroarii anno predicto.

Nos Franciscus des Clapés domicellus de Maioricis et Bartolomeus Serra parrochie Vallisdemuca gratis venimus ad hanch avinentiam et pactum quod pro confiendo quodam furno de calç in possessione mea de Monblanch promitto solvera (*sic*) pro qualibet die qua vos dictus Serra laboraveritis in dicta (*sic*) furno exsolvam vobis VI solidos et Hieronimo Serra filio vestro III solidos VI [denarios] et omnibus aliis II solidos VIII [denarios] et durante tempore que cremara exsolvam in duplum dicta jornalia quare de die et nocte laborabitis. Nencon et faciam et ministrabo vobis omnibus expensis necessarias in cibu et potu. Ego vero dictus Serra promitto facere dictum furnum bonum ut decet pro dictis quantitatibus nechnon assecuro vobis illum bonum ut decet et stabo et faciam illum a mon arrisch pro I libra XVI solidos per vos michi ultra dicta jornalia in presencia notarii (...). Et quasu quo non sit ut decet exsolvam vobis omnia dampna et expensis. Et confiteor habuisse in presencia notarii et restium III libras IIII solidos insolutum porrata dictorum I librae VI solidorum et jornalium unde renuncio facio bonum (...) etc. fiat cursus et renuncio fororum.

Testes discreti Bernardus Sabater et Petrus Bonet.

XX

1519, novembre, 16

Sobre la construcció d'una font a la placeta de Santa Creu encarregada pels jurats.⁴

ARM, Eu 29, 122v-123.

Acte de la scarada han donada los magnífichs jurats a mestre Batista Garau picadrer (*sic*) de fer la font de la placeta de Sancta Creu.

Die mercurii XVI mensis novembbris anno predicto MDXVIII.

Los dia y any demunt dits stants congregats y aiustats los magnífichs jurats de la present Ciutat y Regne de Mallorca dins la sala inferior de la casa de la Universitat de dit regne a hon acustum tractar les coses universals y ensembs ab ells essent aquí present mestre Batista Garau picadrer qui era stat demenat per ses magnificències per tractar, comunicar, cloura y determinar una scarada li volian donar de fer una font en la plasseta de Sancta Creu que fos de larch de quoranta sis palms y de ampla de XXII palms y de fonda de

⁴ Document citat a Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSELLÓ BORDOY: *La ciudad de Mallorca. La vida cotidiana en una ciudad mediterránea medieval*, Palma, 2006, 309.

vint-i-sinch palms tot de buyt comptant de la superfícies del sòl o traspol de la dita font fins als sumitat de la volta dintra y axí de la longitut com de la amplitut comptant dins la dita font la qual volian fos de pedra picada tres per dos y ab dos colls y empedrada de sobre ab ayqua vers perque la ayqua no.s posqués aturar sobre ella y no li fes dan. Fonch per ses magnificències concordat ab lo dit mestre Batista que fos feta dita font de la dita grandesa y per aquella li fossen donades de béns de la Universitat CXXXX lliures moneda de Mallorca per execució de la qual concòrdia lo dit mestre Batista Garau aquí present gratis promès als dits magnífics jurats y se obliga ab tota effecta a ells y de qui sia interèsser de ffer dita font en lo dit loch de pedra picada tres per dos de larch de XXXXVI palms y de ampla de XXII palms y de fondo de XXV palms com és dit demunt la qual a ses despesas farà e donarà bona acabada y stanya y ab los dits dos colls y empedrerà aquells de manera que l'ayga no li fasse dan per les dites CXXXX lliures e tentost posarà mà en aquella. E per assò attendre e complir obliga tots sos béns presents e sdevenidors e la persona de pacta (...) de depòsit e comanda etc. Renuncia etc. E los dits magnífichs jurats per satisfer a la demunt dita concòrdia e conventió prometen donar les dites CXXXX lliures al dit mestre Batista per lo preu de la dita squerada de béns de la dita Universitat les quals li daran en aquesta manera co és de continent.

Testes sunt honorabiles Hieronimus Colomines civis et Jacobus Avalla virgarius in quorum presencia (...) jurati et dictus Baptista Garau firmarunt.

XXI

1520, agost, 13

Construcció d'un forn de calç.

ARM, Prot. R-591, 82-82v.

Die lune XIII mensis augusti anno a Nativitate Domini MDXX.

Nos Johannes Parets cultor Maioricarum et Michael Mulet parrochie de Algayda gratis etc. super quodam furno de cals per me dictum Mulet vobis dicto Parets faciendo venimus et venisse profitemur ad presentem concordiam in capitulis infrascriptis contentam.

E primerament que yo dit Miquel Mulet promet a vos dit Joan Parets hun forn de cals en la possessió de [en blanc] Vich alies Totxa de (...) castell de Bellver de altària de divuyt palms de claper de terra en amunt e coure aquell e donar-lo bo y rebedor. E si cas era que no fos covangut ans fos errat, lo que Déu no vulla, se haig de (...) per dos mestres de forns lo dan que vos dit Parets ne reportariu lo qual forn serà tengut fer y coure de assí a la festa de Sanct Miquel del mes de setembre primer vinent.

Item que yo dit Joan Parets sia tengut donar tota la lenya que manaster serà per coure dit forn entorn del forn o lenyer e si per cas per no tenir compliment de lenya lo dit forn era errat que se haie de imputar a mi dit Parets.

Item que yo dit Joan Parets sia tengut donar tots los hòmens que manaster seran de nits per coure dit forn.

Item que yo dit Joan Parets sia tengut dar y pagar a vos dit Miquel Mulet per lo (...) de la petra fer y coure de dit forn dotze lliures moneda de Mallorca pagadores ço és hun ducat dissapte primer vinent e paradit lo forn quatre lliures y vuyt sous a compliment de sis lliures e en continent cuyt lo forn sis lliures a compliment de dites dotze lliures. Promittimus

omnia et singula attendere et servare sub pena etc. super quibus etc. obligamus alter alteri bona etc. renunciamus foro etc. (...) etc.

Testes venerabilis Joannes Blanch presbiter et Sebastianus Averso cultor Maioricarum in quorum presencia ambo firmarunt.

XXII

1524, agost, 17

Reparació d'un molí prop de la porta Pintada.

ARM, Prot. R-592, 39v-40.

Die mercurii XII mensis augusti anno a Nativitate Domini MDXXIII.

Nos Bernardus Cotoner filius et procurator magnifice domine Scaramunde Cotonera vidue et Jacobus Domingo mercator ex una et Michael Serda et Joannes Lorens lapiscide Maioricarum ex altera partibus gratis super refectione et reparacione molendini quem nos dicti Cotoner dicto nomine et Jacobus Domingo habemus iuxta portam Pictam et cequie et curralli illius venimus et per venisse profitemur ad presentem et sequentem concordiam:

Primo que nosaltres dits Miquel Serdà y Joan Lorens prometem refer lo dit molí y la sèquia de aquell de tàpia y posar aquell en punct de molre excepto posar les molas y (...) les portas de dit molí.

Item prometem y siam tenguts cubrir lo treginat de dit molí de canya y teula.

Item prometem ens obligari (sic) lo corral de tàpia tan alt com la sèquia y fer hun portal per passar del molí a dit corral.

Item que siam tenguts acabar dita obre de assí a la festa de Sanct Miquel del mes de setembre primer vinent y si no ho farem que vosaltres sobredits puscau a cost y missió y dan nostre logar tants mestres com seran manaster per acabar dita obre.

Item som de pacte que nosaltres dits Cotoner en dit nom y Jacme Domingo prometem donar a vosaltres sobre dits tots los pertrets que en dites cosas seran manaster y necessaris.

Item que siam tenguts quant comensareu en fer fer dita obre quinse liuras y quant haureu fet la mitat de la obre deu liuras y quant aquella serà acabada deu liuras a compliment de trenta sinch liuras.

Et pro hiis attendendis obligamus altera pars nostrum alteri ad invicem omnia bona nostra etc. renunciamus etc. foro etc. (...) etc.

Testes Thomas Gallo et Damianus Prats ville de Sineu.

Capítols de l'any 8, 2001: documents relativs a obres d'arquitectura particular de Lleida, Mèrcordi i el seu projecte a Pobla del Dofí. En el Capítol 8, s'analitzen les propietats del morter de calç del segle XIX.

En el Capítol 9, es descriuen els documents relativs a la construcció d'una casa particular a la ciutat de Lleida. Aquesta casa era una casa de pedra amb un pati interior i un teulat de teula. La casa va ser construïda per un mestre de cases local, que va utilitzar materials locals com la pedra i el calç.

En el Capítol 10, es descriuen els documents relativs a la construcció d'un edifici industrial a la ciutat de Lleida. Aquest edifici era un gran magatzem amb un teulat de teula. La construcció va ser realitzada per un mestre de cases local, que va utilitzar materials locals com la pedra i el calç.

En el Capítol 11, es descriuen els documents relativs a la construcció d'un edifici residencial a la ciutat de Lleida. Aquest edifici era una casa de pedra amb un pati interior i un teulat de teula. La construcció va ser realitzada per un mestre de cases local, que va utilitzar materials locals com la pedra i el calç.

En el Capítol 12, es descriuen els documents relativs a la construcció d'un edifici industrial a la ciutat de Lleida. Aquest edifici era un gran magatzem amb un teulat de teula. La construcció va ser realitzada per un mestre de cases local, que va utilitzar materials locals com la pedra i el calç.

RESUMEN

Ampliando anteriores investigaciones se incluyen una serie de documentos relativos a obras de arquitectura de carácter particular. Construcciones de índole muy variada, destacando la presencia de obras destinadas a la fabricación de cal, elemento esencial en el arte de la construcción medieval.

ABSTRACT

In the deepening of former investigations, this paper includes serials of documentation with reference to private edifice works. It deals with varying sorts of buildings, mainly workshops dedicated to lime production, a core issue in medieval techniques.